

Dokument na rokovanie

B9-0520/2022

21.11.2022

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia Komisie

v súlade s článkom 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

o ochrane chovu hospodárskych zvierat a veľkých šeliem v Európe
(2022/2952(RSP))

Clara Aguilera, César Luena
v mene skupiny S&D

Uznesenie Európskeho parlamentu o ochrane chovu hospodárskych zvierat a veľkých šeliem v Európe (2022/2952(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o núdzovom stave v oblasti klímy a životného prostredia¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov²,
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Európska únia je domovom piatich druhov veľkých šeliem, medveďa hnedého, vlka, rosomáka a dvoch druhov rysov, rysa ostrovida a rysa španielskeho; keďže v minulosti všetky tieto druhy zaznamenali dramatický pokles počtu a rozšírenia v dôsledku ľudskej činnosti; keďže veľké šelmy sú predátori a sú na vrchole trofického pyramídy ekosystému; keďže niektoré veľké šelmy sú zároveň mrchožravé (napr. rosomák), a preto zohrávajú v ekosystéme aj hygienickú úlohu; keďže veľké všežravé druhy veľkých šeliem (napr. medveď hnedý) okrem toho prispievajú svojim potravinovým cyklom k šíreniu semien rastlín a ovocia, čím zlepšujú štruktúru a rozmanitosť vegetácie v danom ekosystéme; keďže poskytujú kľúčové ekosystémové služby a zohrávajú rozhodujúcu ekologickú úlohu, čím udržiavajú rovnováhu celkového fungovania prírodných ekosystémov;
- B. keďže v posledných desaťročiach sa väčšina populácií veľkých šeliem, ako je rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), vlk dravý (*Canis lupus*) a šakaly (*Canis aureus*), v Európe úspešne rozmnožila a tieto šelmy sa vrátili do oblastí, kde boli predtým lokálne vyhynuté; keďže podľa posúdenia stavu ochrany vlka dravého (*Canis lupus*) z roku 2022 bolo za posledných 10 rokov zaznamenané zväčšenie oblasti výskytu vlka v Európe o viac ako 25 %³; keďže to dokazuje, že investície do ochrany prírody a spolupráce medzi mnohými rôznymi zainteresovanými stranami, ako aj legislatívny rámec smernice EÚ o biotopoch a Bernského dohovoru sa vyplácajú;
- C. keďže napriek obnove mnohých populácií veľkých šeliem tieto naďalej čelia významným hrozbám, ako je pytliactvo a fragmentácia alebo degradácia biotopov; keďže podľa najnovších dostupných vedeckých informácií⁴ sú len 3 z 9 populácií vlka v Európe zaradené do kategórie „najmenej ohrozené“ (podľa Červeného zoznamu IUCN),

¹ Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 2.

² Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 25.

³ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 2.

⁴ Linnell, J. D. C. a Cretois, B., „*The revival of wolves and other large predators and its impact on farmers and their livelihood in rural regions of Europe*“, Výskum pre Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Európsky parlament, tematická sekcia pre štrukturálne politiky a politiky súdržnosti, Brusel, 2018. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617488/IPOL_STU\(2018\)617488_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617488/IPOL_STU(2018)617488_EN.pdf)

do tejto kategórie patria len 3 z 10 populácií medveďa hnedého a len 3 z 11 populácií rysa ostrovida sú „najmenej ohrozené“; keďže populácie rosomáka v Európe sú naďalej ohrozené (zraniteľné) a rys španielsky je stále ohrozený, hoci jeho populácia v roku 2021 dosiahla 1 365 jedincov⁵;

- D. keďže koexistencia s veľkými šelmami môže spôsobiť konflikty so spoločensko-hospodárskymi záujmami človeka; keďže riešenia na predchádzanie konfliktom a ich zmiernenie existujú, ale povedomie o nich je stále nízke a ich uplatňovanie je nejednotné; keďže konflikt môže siahať od vnímaného abstraktného rizika až po škody na hospodárskych zvieratách a majetku a v ojedinelých prípadoch až po neželané blízke stretnutia a ľudské obete;
- E. keďže podľa správ⁶ a vzhľadom na to, že v Európe neexistujú rozsiahle oblasti divočiny, sa úplne obnovili populácie vlka v krajine veľmi zmenenej ľudskou činnosťou, kde ľudia chovajú hospodárske zvieratá, lovia divoké kopytníky a využívajú lesy a hory na turistiku a rekreáciu;
- F. keďže ochrana veľkých šeliem a starostlivosť o ne by sa mali zamerať na dlhodobu životaschopnosť populácií a udržanie priaznivého stavu ochrany populácií veľkých šeliem v Európe; keďže podľa smernice EÚ o biotopoch by veľké šelmy mali mať budúcnosť v koexistencii s ľuďmi a ako neoddeliteľná súčasť ekosystémov a krajiny v celej Európe;
- G. keďže monitorovanie vlkov, medveďov a šakalov a starostlivosť o nich sú v právomoci vnútroštátnych orgánov a nevykonávajú sa na európskej úrovni; keďže prístupy k monitorovaniu sa značne líšia, čo vedie k rôznorodej kvalite a kvantite údajov o počte veľkých šeliem;
- H. keďže útoky vlkov na hospodárske zvieratá sú hlavnou príčinou netolerovania vlkov v krajine s prevahou človeka, kde vedú k značným stratám približne 40 000 kusov ročne, pričom sa to týka najmä oviec, polodomácich sobov a lokálne aj psov⁷; keďže niektoré krajiny sú neúmerne postihnuté, a to v závislosti od miestnych ekologických (alternatívna korisť) a sociálno-hospodárskych podmienok (spôsoby chovu, preventívne opatrenia, plány starostlivosti, uplatňované predpisy o kompenzácii, zodpovedné vnútroštátne inštitúcie), ako aj od veľkosti ich vnútroštátnej oblasti rozšírenia⁸; keďže domestikované zvieratá, najmä na pastvinách a otvorených pasienkoch, sú vystavené vyššiemu riziku útokov (v závislosti od zavedených opatrení a ich účinnosti) v dôsledku rastúcej prítomnosti veľkých šeliem;
- I. keďže pasenie dobytku a extenzívne pastierstvo prispievajú k zachovaniu miestnych plemien a biodiverzity; keďže pasienkový chov, najmä v horských oblastiach, je dôležitým ekologickým a kultúrnym statkom;
- J. keďže je potrebná konštruktívna koexistencia medzi veľkými šelmami a chovom

⁵ https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/inventarios-nacionales/censodelinceiberico2021_tcm30-541552.pdf.

⁶ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 2.

⁷ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 11.

⁸ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 11.

hospodárskych zvierat, v rámci ktorej by sa mohol naďalej priaznivo vyvíjať stav ochrany veľkých šeliem, zatiaľ čo poľnohospodári by mali k dispozícii nástroje a dostatočné finančné prostriedky na riešenie a prevenciu útokov na hospodárske zvieratá;

- K. keďže je potrebné zaviesť účinné a vhodné postupy na predchádzanie konfliktom a ich zmierňovanie; keďže všetky rozhodnutia v oblasti riadenia by mali byť založené na vedeckých poznatkoch a spoľahlivých údajoch a mali by zahŕňať ekologické, sociálne a hospodárske hľadisko; keďže bude potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na monitorovanie populácií veľkých šeliem a posúdenie pozitívnych a negatívnych účinkov prítomnosti veľkých šeliem;
1. víta pozitívne výsledky politik v oblasti biodiverzity, pokiaľ ide o obnovu druhov veľkých šeliem v EÚ; konštatuje, že zvýšená prítomnosť veľkých šeliem môže mať pozitívny vplyv na fungovanie a odolnosť ekosystémov, zachovanie biodiverzity a ekologické procesy a okrem iného prispieva k regulácii populácií voľne žijúcich kopytníkov;
 2. berie na vedomie význam zabezpečenia vyváženej koexistencie ľudí a zvierat, najmä vo vidieckych oblastiach; pripomína, že veľké šelmy, najmä vlky a medvede, môžu mať vplyv na životaschopnosť poľnohospodárstva, najmä na extenzívne obhospodarovanej poľnohospodárskej pôde s bohatou biodiverzitou; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali konkrétne opatrenia na zabezpečenie tejto koexistencie, aby sa neohrozil udržateľný rozvoj a dynamika vidieckych oblastí, a najmä aby sa zachovali tradičné poľnohospodárske postupy ako pastierstvo;
 3. berie na vedomie aktualizovaný usmerňovací dokument Komisie o prísnej ochrane živočíšnych druhov európskeho významu podľa smernice o biotopoch uverejnený 12. októbra 2021⁹; zdôrazňuje zodpovednosť Komisie za prípadnú aktualizáciu jej usmerňovacieho dokumentu o prísnej ochrane živočíšnych druhov európskeho významu podľa smernice o biotopoch vrátane výkladu jej článkov 12 a 16;
 4. zdôrazňuje potrebu pravidelného monitorovania populácií veľkých šeliem s cieľom strategicky plánovať ochranné opatrenia, zavádzať preventívne programy na zníženie množstva konfliktov a vyhodnocovať výsledky všetkých opatrení; poznamenáva, že monitorovanie by malo byť založené na spoľahlivej metodike, malo by podporovať a uľahčovať účasť rôznych zainteresovaných strán a jeho výsledky by sa mali pravidelne oznamovať spoločnosti a hlavným zainteresovaným skupinám;
 5. nalieha preto na Komisiu a členské štáty, aby vytvorili príležitosti pre rôzne zainteresované strany vrátane vidieckych aktérov na diskusiu o veľkých šelmách; vyzýva ich, aby poskytli informácie o možnostiach financovania preventívnych opatrení proti útokom na hospodárske zvieratá; vyzýva Komisiu, aby ďalej podporovala konštruktívny dialóg na úrovni Únie medzi zainteresovanými stranami o koexistencii ľudí, hospodárskych zvierat a veľkých šeliem, napríklad prostredníctvom Platformy EÚ o koexistencii medzi ľuďmi a veľkými šelmami, a aby podporovala rozvoj

⁹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a17dbc76-2b51-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-sk/format-PDF/source-search>

koordinovaných prístupov v členských štátoch;

6. pripomína, že výnimky by sa mali v súlade so smernicou o biotopoch a Bernským dohovorom používať len v jednotlivých prípadoch, keď všetky ostatné alternatívne riešenia zlyhali; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že flexibilita pri kontrole veľkých šeliem vrátane medveďov bude jasne oddelená od loveckej činnosti;
7. zdôrazňuje, že zmena klímy, hospodárska kríza a rastúce útoky šeliem majú vážnejší vplyv na horské poľnohospodárske podniky; upriamuje pozornosť najmä na skutočnosť, že rozšírenie útokov vlkov má väčší vplyv na chovy hospodárskych zvierat v horských oblastiach; pripomína, že poľnohospodárske podniky v horských oblastiach sú malé, čelia zvýšeným dodatočným nákladom a mali by sa chrániť a podporovať, keďže môžu prispievať k ochrane horskej krajiny a zachovaniu biodiverzity v nehostinných regiónoch;
8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že členské štáty používajú rôzne metódy prieskumu a monitorovania; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby členské štáty používali vhodné metódy monitorovania jednotlivých druhov veľkých šeliem; zdôrazňuje, že monitorovanie by sa malo koordinovať prostredníctvom harmonizácie metodík, najmä v prípade cezhraničných populácií, aby sa získali čo najpresnejšie údaje o príslušných populáciách v ich biogeografických regiónoch v rámci príslušných členských štátov; vyzýva členské štáty, aby ich dvojročné správy o uplatňovaní článku 16 boli komplexné a aby do týchto správ zahrnuli všetky relevantné informácie vrátane monitorovania vplyvu výnimiek;
9. zdôrazňuje skutočnosť, že väčšina populácií veľkých šeliem v Európe je cezhraničná, čo si vyžaduje spoluprácu bez ohľadu administratívne hranice; vyzýva preto členské štáty, aby vypracovali a pravidelne aktualizovali komplexné a pokiaľ možno cezhraničné nadnárodné akčné plány, ktorých vypracovanie a vykonávanie by si malo vyžadovať účasť rôznych zainteresovaných strán prostredníctvom inkluzívneho procesu;
10. vyzýva členské štáty, aby primerane informovali o stave ochrany biotopov a druhov, o kompenzačných opatreniach prijatých v prípade projektov, ktoré majú negatívny vplyv na lokality Natura 2000, a o výnimkách, ktoré prípadne povolili z prísnych ochranných opatrení; zdôrazňuje, že je dôležité, aby členské štáty zhromažďovali aj informácie o škodách spôsobených veľkými šelmami a podávali o nich správy;
11. vyzýva členské štáty, aby vytvorili účinný právny a inštitucionálny rámec na podporu poľnohospodárov a chovateľov pri umožňovaní koexistencie, a to prostredníctvom dotácií na preventívne opatrenia, poradenskej podpory a systémov finančných kompenzácií, a aby zdokumentovali incidenty; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a členské štáty, aby našli primerané možnosti dlhodobého financovania;
12. ďalej vyzýva členské štáty, aby zabezpečili dostatočné kapacity a zdroje na presadzovanie ustanovení o ochrane druhov a trestné stíhanie pytlíctva a otráv;
13. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Komisii a Rade.